

**Stukmanietei,
novadpētniecības entuziastei
Ilzītei Pitjukevičai** **70**

Izstāde

**«Aiztek dienas, nobirst ziedi,
Vēju šalkās skujas klīst.»**

/ I. Pitjukeviča/

*Dzīvesstāstu apkopēja Alita Kluša
Klintaines bibliotēkas vadītāja, 04.09.2019*

Depšu dzimta

Depšu dzimta ir sena stukmaniešu dzimta. 19. gs. sākumā, kad pieņēma uzvārdus, daudziem uzvārdi palika kā mājas nosaukums. Depšukalnā mājas un arī uzvārds Depša. 1849. gadā, kad mājas varēja iepirkt pēc agrārlikuma no Stukmaņu muižas Jānis Depša noskatīja turīgu sievu no Balberiem Eddi Daugi. Jānis un Edde laulājas 1839. gada 16. maijā Kokneses baznīcā.

Jānim un Eddei Depšām bija pieci bērni .

Depšās jeb Depšu kalnā jeb Meža- Depšās dzīvoja vairākas ģimenes.

Jāņa un Eddes Depšu trīs dēli

Andrejs Ilzītes vecvectēvs

Jānim un Eddei piedzima trīs dēli- **Pēteris 1841. gadā, Andrejs 1846. gada aprīlī un Reinis 1854. gada augustā.**

1877. gadā Pēteris Depša precas ar Ievu Muižnieks, viņiem piedzima trīs meitas.

1878. gada 12. februārī Andrejs salaulājas ar Ilzi Čulkstēnu no „Jučiem”, dzimusi 1857. gada septembrī. Ilzes Čulkstēnas vecāki- Ieva Pļavinska un tēvs Jānis Čulkstēns apprecējās 1847. gada 19. janvārī, viņiem bija astoņi bērni- Minna, Emīlija, Anna, Emma, Elvīra, Jānis,

Emīlija Depše- *Ilzītes vecmamma*

1878. gadā Kalna- Depšās sāka saimniekot **Ilze un Andrejs Depši** un Andreja māsa Maija. Lai saimniekotu no Stukmaņu muižas tika izpirkta apmēram 28 ha zemes. Dzīvei ritot piedzima četras meitas un dēls.

Otrā meita- Emīlija Depše piedzima 1881. gada 25. oktobrī. Krustvecāki Reinis Depše, Made Ārnese, Edde Dauge

Vecmamma
Emīlija Depše
Pērses krastā

Kraukļa krogs

Ilzītes vecvectēvs Andrejs aiziet mūžībā

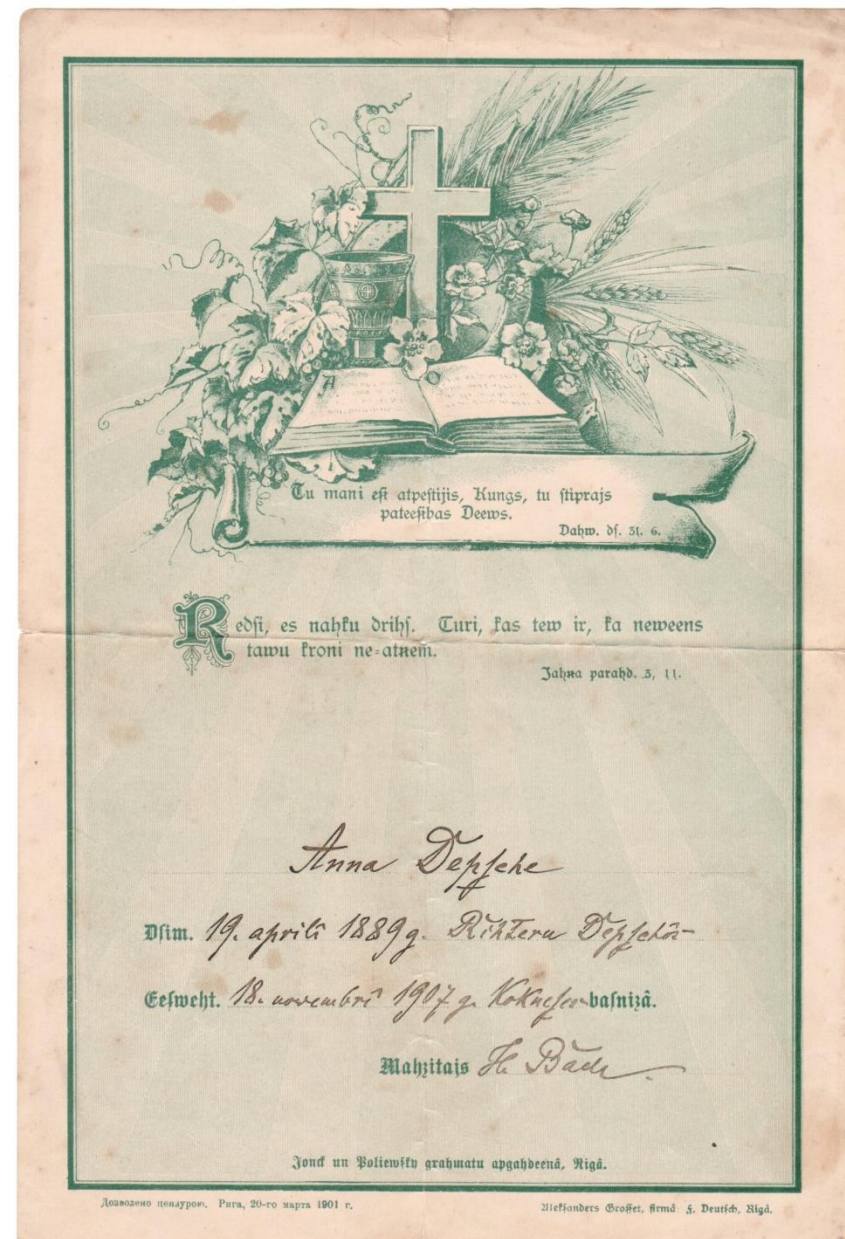

Pagāja laiks, muižai parādi krājās, nevarēja samaksāt, kā bija nolīgts un tā 1895. gadā Depšas tiek atstātas. Slims un sagrauzts Andrejs Depše ar ģimeni un iedzīvi dodas apmesties Kraukļa krodziņā, kur strādā pie Jankovska darbos un domā par mājas celšanu. Mājas celtniecībai tiek piešķirta amatnieku zemē Baltgalvju pašā stūrī. Andrejs ilgi nenodzīvo, jo dodas viņšaulē.

Ilze ar meitām, lai izdzīvotu strādā, kur vien ir darbs.

Ilzītes vecmammās Emīlijas brālis Jānis un māsa Anna

Vecākās meitas kalpo Jaunbebrošos, mazākā Anna pa māju. Pēc iesvētībām meitas kalpo muižās. Māju noposta 1915.- 1916. gadam. Meita Emīlija skaisti auda, šuva tērpus un mīlēja dziesmas. Brālis Jānis Depše piedalījās Ziemassvētku kaujās, bet ir lemts atgriezties mājās. Par piedalīšanos Pirmajā Pasaules karā tiek piešķirta Jaunbebrošos jaunsaimniecība 10 ha zemes. Jānis uzceļ māju un apprecas, bet atkal neveiksme. 1944. gadā atkāpjoties vācieši nodedzina māju un Jānis uzkāpjot uz mīnas iet bojā.

Ilzītes vecmammās māšas- Minna un Anna

**Vecmammās jaunākā
māsa- Anna Depše**

**Ilzītes vecmammās
Emīlijas māsa Minna
Kokneses parkā**

Ilzītes vecmammammas māsīca Minne Depše

*No labās puses Ilzītes
vecmammammas māsīca
Minne Depše*

**Ilzītes vecmammammas
māsīcas Minnes
Depšes māte Ieva
Depše dzim.
*Muižniece***

Ilzītes vecmamma Emīlija + Otto Kupčs *meita Irma (Ilzītes mamma)* *dēls Arvīds*

Emīlija aizceļo uz Ostrovu, kur apprecas ar Otto Kupču. Otto Ostrovā darbnīcā šuva vīriešu drēbes, bet Emīlija strādāja par kalpotāju mācītāja muižinā. 1910. gada aprīlī piedzimst meita Irma un 1912. gadā dēls Arvīds. Kupču ģimene dodas uz Mālupi pie Otto radiem, jo Otto iesauc armijā, viņš dienē Pēterburgā. Kad atgriežas, nolemj braukt uz Stukmaņiem, bet te ir posts un drupas. Mājas vairs nav, skola arī cietusi.

Mājas «Ezernieki»

Ilzītes vectēvs Otto aiziet mūžībā

Emīlija un Otto uzcel mājiņu «Ezernieki» iepriekšējā vietā Baltgalvju ciemā, dēls Arvīds 7 gadu vecumā aiziet bojā no mīnas, ģimenē vēl piedzimst divas meitas- Elvīra Nanija un Dzidra.

1932. gadā mirst Otto.

Irma paliek dzīvot Stukmaņos (Klintainē) līdz mūža beigām.

Ilzītes mammas Irmās māsa, arī Ilzītes krustmāte Elvīra Nanija

Esi uzticīgs līdz nāvei, tad es tev došu
dzīvības vainagu.

Jāņ. atkl. gr. 2, 10.

IESVĒTĪŠANAS DIENAS ATCEREI

Elvīra Nanija Kupče

dzim. *asi 23. maijā*, 19*22.* g.

iesvēt. *17. septembrī*, 19*40.* g.

Koceneses ev. lūt. baznīcā

Mācītājs *P. Rozenbergs*

**E.N. Kupčes
iesvētīšanas
dokuments**

Ilzītes mamma Irma

Irma skolā sāk iet 1920.
gadā, 1925. gada 9.
jūnijā pabeidz
Stukmaņu sešgadīgo
pamatskolu, arī māsas
beidz Stukmaņu skolu

APLIECĪBA

PAR PAMATSKOLAS PILNA KURSA BEIGŠANU

Stukmaņu pagasta 6-klasīgās pamatskolas pedagogiskā padome
apliecina, ka *Ilzīte Ilzīte Ilzīte*, dzim.
mācījusi (atzinēt tikai pabeidzošo) *Stukmaņu*
pagasta 6-klasīgā pamatskolā no 1920 gada janvāra,
1924. 25. mācības gadā apņēmusi Stukmaņu pag. 6 kl. pamatskolu, kur mācījusi
no 1. septembra līdz 9. jūnijam un beigusi pilnas (6 klasīgas)
pamatskolas kursu ar šādām sekmēm:

Reliģija-etika	teicami (5)	Vēsture	labi (4)
Latviešu valoda mutiski	labi (4)	Ģeogrāfija	labi (4)
rakstiski	labi (4)	Matemātika	labi (4)
Svešās valodas: *) Vācu v.	labi (4)	Dabas zinātnes	apmierinoši (3)
Krievu v.	labi (4)	Zīmēšana	labi (4)
Angļu v.		Dziedāšana	teicami (5)
		Fiziska izglītība	labi (4)

Bez tam minēt *Ilzīte Ilzīte Ilzīte* ir mācījusi
un nodarbojusies **) apģērbu šūšanā, izrotāšanā un papīra darbos.

*) Atzinēt, kuru no viņām mācīties obligatoriskās valodas apmēros.
**) Atzinēt rokdarbu nozares, kādas mācīties.

Pedagoģiskās padomes priekšsēdētājs: *Ilzīte*
Nē 18.
1925 g. 9. jūnijā. Pedagoģiskās padomes loceklis: *E. Stepa*
Pedagoģiskās padomes sekretārs: *Ilzīte*

LIECĪBA

PAR PAMATSKOLAS PILNA KURSA BEIGŠANU.

Ilzīte Ilzīte Ilzīte dzim. 1924. g. 23. maijā
mācījās *Ilzīte Ilzīte Ilzīte* pamatskola
no 1930./31. m. g. līdz 1936. g. 30. maijam
uzvedās *teicami* (5) un beidza pilnu pamatskolas kursu ar tiesībām iestāties
vidusskolā.

Sekmes:

Ticības mācībā	teicamas (5)	Mājsaimniecībā	labas (4)
Latviešu valodā	teicamas (5)	Rokdarbos	teicamas (5)
Angļu valodā	labas (4)	Zīmēšanā	labas (4)
Vācu valodā	labas (4)	Glitrakstīšanā	teicamas (5)
		Dziedāšanā	labas (4)
		Vingrošanā	labas (4)
Matemātikā	teicamas (5)	Militārā mācībā	labas (4)
Vēsture	labas (4)		
Ģeogrāfijā	labas (4)		
Dabas mācībā, lauksaimniecībā un praktiskos darbos	labas (4)		

Skolotājs: *Ilzīte*
Skolas pārziņis: *Ilzīte*
Skolotājs: *Ilzīte*
Pedagoģu konferences sekretārs: *Ilzīte*
Nē 92
1936 g. 30. maijā

**Ilzītes mammas Irmas māsa
Dzidra Klintaines skolā**

Ilzītes mamma Irma kopā ar Ainu Kalvīti (Avenu) Oliņkalnā 04.07.1940.

«Ezernieku» mājas mantiniece- Ilzīte

1949. gada 4. septembrī Emīlija Kupče no meitas Irmās sagaida «Ezernieku» mājas mantiniecī mazmeitiņu Ilzīti.

1957. gadā Ilzīte uzsāk skolas gaitas Klintaines skolā, to pabeidz 1965. gadā.

No 1965. gada līdz 1968. gadam tiek turpinātas mācības Pļaviņu ģimnāzijā.

No 1968. gada līdz 1970. gada tiek apgūta profesija Dzērbenes profesionālajā skolā.

Ilzīte un viņas gailītis «Vistiņš»

VISTIŅŠ

Ir jautājumi, kuriem atbildi rast nav tik vienkārši. Piemēram: ko darīt, ja perētāja vista knābj pārargri izšķīlušos cāļi?

Nav viegls jautājums, vai ne?

Tomēr Ilze Pitjukeviča var uz to atbildēt, lai gan viņa nav mācīts putnkopis, bet parasta skolniece Klintaines astongadīgajā skolā. Tiesa, viņa ir paspējusi izlasīt zooloģijas mācību grāmatā visu, kas tur ir rakstīts par mājputniem, un vēl dažas nodaļas no īpašas vistkopju grāmatas. Arī tuvējā putnu fermā Ilze jau vairākkārt bijusi un stingri izlēmusi, ka pēc skolas beigšanas les kopt spārnoto kolhoza saimi. Taču meitenes pieķeršanos mājputniem vislabāk apliecina viņas auklējums — Vistiņš. Nelalkā izšķīlies, tas bija izpelnījies paša mātes naidu, tāpēc Ilze to audzēja atsevišķi. Nebrīnieties, ja pēc stundu beigām redzēsiet pa šoseju skolas virzienā tekam raibu gailīti. Tas noteikti ir Vistiņš, kas skrien pretī savai mazajai kopējai.

Skaidribas labad vēl var piebilst, ka savu neparasto vārdu gailītis dabūja «agrā bērnībā», kad Ilze vēl īsti nezināja, kas izaugs no cāliša — vistiņa vai gailītis.

Attēlā: Vistiņš beidzot sagaidījis Ilzi atgriežamies no skolas.

L. Purviņa teksts un foto

Ilzītes atmiņas par Klintaines skolu

Skolas direktors bija Jāzeps Boriss, audzinātāja Ruta *dzim. Dadzene* Skudra. 1. klasē mēs bijām apvienoti ar 3. klasi. Zīmēšanu mācīja Anna Borisa. Dziedāšanu vadīja Jānis Zvaigzne. Fizikultūru Voldemārs Liepiņš. Ejot otrajā klasē 1958. gada oktobrī smagi saslimu ar plaušu karsoni. Gulēju Pļaviņās- bērnu nodaļā. Pēc tam trīs mēneši sanatorijā Baltezers. 2. klasē uz vienu gadu bija skolotāja Elvīra Nerugale. Tad 3. klasē bijām viena klase un audzinātāja Ruta Zvirgzdiņa, viņa dzīvoja “Līgotnēs”. Viņai skolā bija arī istabiņa. Šinī gadā par skolas direktori atnāca no Viskāļiem Odiseja Putrāma, viņai bija vīrs Staņislavs un dēls Juris 3 gadi vecs. Skolā sāka strādāt arī jauna skolotāja Mirdz *dzim. Ozoliņa* Rulle un Ilga Šeļegovska. Ilga bija dziedāšanas skolotāja mācīja dziesmas koriem. Dzīvoja netālajā nespējīgo mājā aiz ceļa. Mazo meitiņu Aldu pieskatīja viņas vecmamma.

Līdz skolas beigšanai man bija audzinātāja Ruta Zvirgzdiņa. No 1963. gada skolā astoņas klases. Telpas kurināja ar malku, bija kopgalds, ēdām pusdienas, bija saimniece Lūcija Graudiņa, Vanda Mazūre (viņa ar māti dzīvoja pie Medņu mātes). Tad Guna Gredzena no Podraudzes.

Ilzītes atmiņas par Klintaines skolu *turpinājums*

Anna Borisa vadīja arī leļļu teātri Ruta Zvirgzdiņa iestudēja lugas. Vija Cimmere – vēstures skolotāja trenēja dejotājus, viņa kādu laiku dejoja Pļaviņās “Daugaviņā”. Kori vadīja Ilga Šeļegovska. Krievu valodu Erna Briede, viņa 1965. gadā nomira, tad fiziku un krievu valodu pasniedza Staņislavs Putrāms. Putrāmu ģimenē 1964. gadā piedzima otrs dēls Vilnis. Bet skolotājai Cimmerai dēls Andris mira.

Aiz loga lejā bija pamesta skol. Jēkaba Skudra māja, jo viņš ar ģimeni 1944. gada augustā aizbrauca no Latvijas. Kad «Krauju» māju atjaunoja un iekārtoja trijām skolotāju ģimenēm. 1968. gads bija pēdējais izlaidums kā astoņgadīgai skolai. Es savas skolas gaitas beidzu 1965. gada jūnijā. Pēc astoņu klašu likvidācijas bija pārus gadus četras klases.

1960.-1961. gadā skolā atjaunoja ābeļu dārzu- stādījām ābeles, zēni raka bedres, mēs, meitenes laistījām un sējām pie kociņiem. Tīrījām skolas apkārtni gar šosejas malu. 8. Klasē iestādījām katrs vienu rozi.

Ilzītes darba pieredze

Darba gaitas tiek uzsāktas 1970. gadā Aizkraukles pasta nodaļā par rēķinvedi, tālāk darbs Pļaviņu slimnīcā par saimniecības daļas pārzini, tad Ogres trikotāžas kombinātā par šuvēju, tad Rīteru ciemā par pastnieci, tad Gostiņos “Dailrade” par apsardzi, Klintaines pagastā par Brīvkapu pārvaldnieci.

No 2008. gada Ilzīte aizgāja pelnītā atpūtā.

Kļūstot par seniori Ilzīte var pilnā apmērā pievērsties savam vaļaspriekam novadpētniecībai. Viņa ar savu vērtību – novadpētniecību spēj aizraut arī ne vienu vien domubiedru, kā arī ar savu iniciatīvu spējusi veicināt, ka Rīteru un Brīvkaļos ir uzstādītas piemiņas plāksnes cilvēkiem, kas aktīvi darbojušies un atstājuši savus darba augļus nākamajām paaudzēm.

*Ilzīte Pitjukeviča
Rīteru kapu
atklāšanas dienā*

27.08.2011. ar Pļaviņu novada domes atbalstu atklāja piemiņas plāksni ievērojamām cilvēkiem, kuri atdusas Rīteru kapos, 2012. gada 13. oktobrī Klintainē Brīvkapos.

Kopš 1932. gada 8. maija Klintainē ir pagasta Kapsēta. Kapiem izvēlējās smilšainu uzkalniņu ar priedēm. Pagasta valde atlāva saimniekiem izcirst kokus Čigānkalnā apmēram pūrvietas platībā. Te kādreiz bijusi čigānu apmetne. Pirmos apbedījumus jau izdarīja, kad vēl cirta kokus, dedzināja zarus, kopa apkārtni. Čigānkalnā izveidotajā kapsētā apglabāja visus, ticībai nebija nozīmes, arī maksu neprasīja, tāpēc kapus nosauca par Brīvkapiem. Par pirmo Brīvkaļos apglabāto uzskata Pēteri Dovšenko (paglabāts 1932. gada 8. maijā).

I. Pitjuvečas atmiņas

Ilzīte pētot savas dzimtas saknes, 2011. gads

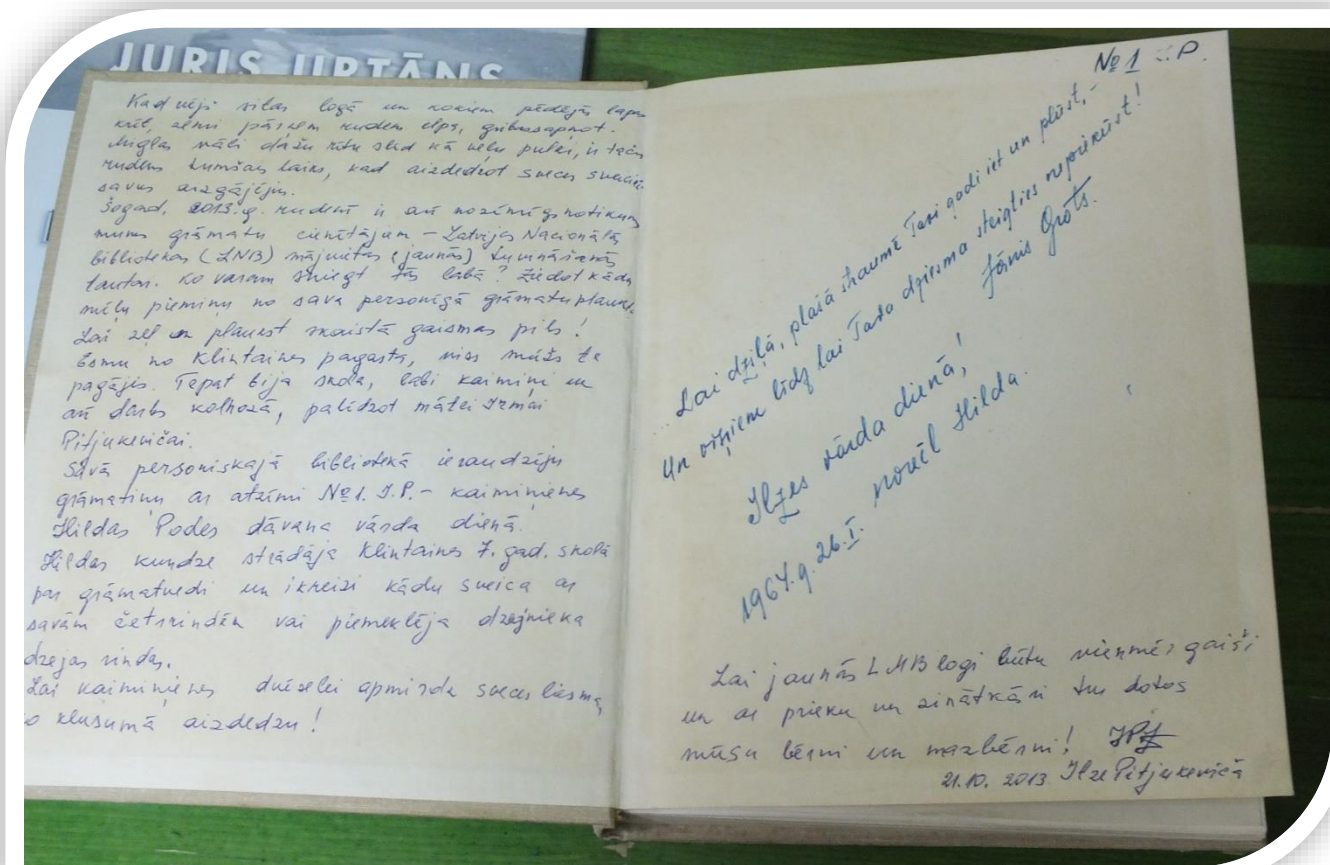
Dzimtas māju «Depšas» vietā

Pie «Depšu» dižliepas, 2011

Ilzītes dāvinātās grāmatas G. Kārklīņa «Latviešu Padomju koktēlniecība» «Tautas grāmatu plauktam» LNB ieraksts

Ilzīte pie Lokstenes ozola,
01.05.2013.

Ilzīti Pitjukēviča un Antra Briņķe (*dzim. Tuņķele*) pie Ilzītes «Ezerniekos», pēc Rīteru ciema kopīgas ekskursijas, 2015

2011. gada 17. novembrī Ilzītei Pitjukičai pasniegts Pļaviņu novada domes Atzinības raksts par Klintaines pagasta vēstures un kultūras mantojuma pētniecību un saglabāšanu.

**Vēl daudz bij ņemams, dodams,
mijams,
Bet stunda nolikta bij dvēselei,
Kad mieru rast.**

/Rainis/

2016. gada 5. aprīlī Ilzīte Pitjukeviča aiziet mūžībā.

**Ilzītes vēlēšanās bija, lai viņu apglabā Rīteru kapos pie vecmammās
Emīlijas, vectēva Otto, mammās Irmās un mammās brāļa Arvīda.**

Cilvēks aiziet, bet par viņu runā joprojām atstātie darbi:

Brīvkapu sakārtotais kapu plāns,

Publikācijas laikrakstā «Staburags»,

Publikācijas Klintaines pagasta padomes laikrakstā «Klintaine»

Ilzītes skolas laiks un skaistie 18

13. gadu
vecumā

18. gadu
vecumā

Dēls Juris *dzim. 25.03.1976.*

Mājas «Ezernieki» pēc Ilzītes aiziešanas mūžībā nepaliek vientuļas, jo tur saimnieko dzimtas turpinātājs dēls Juris ar ģimeni. Juris lepojas ar mammas dzīves laikā paveikto, jo viņa aiz sevīm atstājusi daudz labu darbu, tai skaitā daudz informācijas par dzimtas vēsturi.

1. Ilzīte un Juris.

2. Juris pie «Depšu» māju vietas dižozola 2017.gada maijā, kad tiek pielikta Aizsargājamās teritorijas zīme

Atvasara

I. Pitjuckeviča, 04.09.2001.

Rīta krāsā debess mala
Tālu, tālu sapņu sala.
Asteres kā kvēlas zvaigznes
Stariem glāsta – mīlu sniedz.

Aiztek dienas, nobirst ziedi,
Vēju šalkās skujas klīst.
Rūgtums sūnās, rūgtums sirdī,
Sēņu lietis līst un līst.

Mežā putnu balsis klusē,
Naktīs spožas zvaigznes mirdz.
Negribas vēl doties dusēt,
Bezdelīgai lidot līdz.

Atvasara mīlā, labā
Skatu zeltainu jau sniedz.
Nemiers pierimis ir dabā,-
Rūsa plaiksnā, virši zied.

Vakarā

I. Pitjukeviča, 04.12.2005.

Īsa, īsa ziemas diena
Atnāks pelēks vakars drīz.
Logā atmirdz zvaigzne viena,
Nakts uz zemi klusi krīt.

Tavas acis, tavi skati
Manai sirdij drebēt liek.
Tavas rokas, tavi glāsti
Dvēselei un mieram tiek.

Bāli mēness stari laukā-
Egļu zari nosarmo.
Lauska tēvs tur droši braukā,
Vilcinādams nesamo.

Sveces mirdzēs eglītē
Istabā ko liksim.
Šajā svētku vakarā
Rūpēm pāri tiksim.

«Brīvzemnieki» = «Ezernieki»

Māja ir «Ezernieki» ir piepildīta ar atmiņām, laimes brīžiem, stāstiem. Jo tās neatņemama sastāvdaļa ir bijuši cilvēki, kas dzīvojuši un dzīvo šobrīd. Kad Ilzītes Pitjukevičas vecvectēvs Andrejs to cēla, tās nosaukums bija «Brīvzemnieki». Nosaukumu «Ezernieki» tā iegūst tikai ap 1949. gadu. Tādi laiki! Tā brīža varai nepatika nosaukumā iekļautas vārds Brīv..s»?

Vēstures zīme

Nieki vien! Nosaukums svarīgs, bet ne būtiskākais, lai Ilzīte Pitjuckeviča sēžot «Ezerniekos» pie datora www.raduraksti.lv un citiem avotiem, savāktu savas dzimtas vēsturi 12 paaudzēs.

Ilzītes dēls Juris turpina lolot savu māju «Ezernieki». Noņemot apkārt esošo šiferi un ruberoīdu atklājas skaista koka māja ar nelielu vēstures zīmi.

Stukmaņu Savstarpējā Uguns apdrošināšanas biedrība